

ทำไมต้องอิสติฆฟาร ?

[ไทย]

لماذا نستغفر ؟

[باللغة التايلاندية]

ศุฟอัม อุษมาน

صافي عثمان

ตรวจทาน: อุษมาน อิดรีส

مراجعة: عثمان إدريس

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแพร่และสอนอิสลาม อัล-รีอบวะฮ์ กรุงริยาด

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 – 2008

islamhouse.com

ทำไมต้องอิสติฆฟาร ?

ตามเดิมคำว่า *อิสติฆฟาร* ในภาษาอาหรับหมายถึง การขอให้อัลลอฮ์ปกปิดและอภัยโทษให้กับบาปและความผิดที่ป่าวได้กระทำลงไป อุลละมาฮ์บางท่านเช่น อิบน์ ก็อยยิม อธิบายว่า อิสติฆฟารคือการกลับตัวหรือการเตาบะฮ์ นั่นคือการขอให้อัลลอฮ์อภัยโทษ ลบล้างบาป ขจัดพิษภัยและร่องรอยของมันให้หมด พร้อมกับขอให้พระองค์ปกปิดมันไว้ (ดู มะดารีจญ์ อัล-สาลิกีน 1:307)

ความสำคัญของอิสติฆฟารเห็นชัดเจนยิ่ง จากการที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ระบุถึงไว้อย่างมากมายและด้วยสำนวนที่หลากหลายในพระดำรัสของพระองค์ บางครั้งด้วยสำนวนสั้นๆ เช่นในสุเราะฮ์ อัล-มุซซัหมิล आयะฮ์ที่ 20, สุเราะฮ์ ฮุด आयะฮ์ที่ 3 บางครั้งด้วยการชื่นชมผู้อิสติฆฟาร เช่นในสุเราะฮ์ อาล อิมรอน आयะฮ์ที่ 17 และ 135 และบางครั้งด้วยการบอกเล่าว่าทรงอภัยโทษให้กับผู้ที่กล่าวอิสติฆฟาร เช่นในสุเราะฮ์ อัน-นิสาฮ์ आयะฮ์ที่ 110 (ดู ญามิอุ อัล-อุลุม วัล-หิกัม ของ อิบน์ เราะฎี 2:407) ในขณะที่หะดีษซึ่งเกี่ยวข้องกับอิสติฆฟารนั้นมีมากมายจนนับแทบไม่ถ้วน (ดู อัล-อัชการ ของ อัน-นะวะวียี หน้า 504)

โดยหลักๆ แล้วคุณค่าและความสำคัญของอิสติฆฟารพอสรุปได้ดังนี้

(1) **อิสติฆฟารเป็นเครื่องหมายของตักวา** มีบางอายะฮ์ในอัลกุรอานที่อัลลอฮ์ได้กล่าวถึงคุณลักษณะต่างๆ ของมุตตะกีน หรือบรรดาผู้ยำเกรงต่อพระองค์ โดยระบุอิสติฆฟารเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่ชัดเจนของพวกเขา (ดู อาล อิมรอน : 15-17, อัล-ซารียาต : 15-18)

(2) **อิสติฆฟารเป็นเครื่องป้องกันจากการลงโทษของอัลลอฮ์** ในอัลกุรอานอัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (الأنفال)

(33

ความว่า **และอัลลอฮ์จะไม่ลงโทษพวกเขาในขณะที่มีเจ้า(มุหัมมัด)อยู่ระหว่างพวกเขา และอัลลอฮ์จะไม่ลงโทษพวกเขาทุกๆ ที่พวกเขาเหล่านั้นได้อิสติฆฟาร**

โองการนี้ได้พูดถึงบรรดาพวกมุชริกีนมักกะฮ์ที่ปฏิเสธการเชิญชวนของท่านนบีคืออัลลอฮ์ อะลียิ วะสัลลัม และเยาะเย้ยท่านด้วยการเรียกร้องให้ท่านนำการลงโทษของอัลลอฮ์มาให้พวกเขาเห็น แต่อัลลอฮ์ก็ได้ทรงลงโทษพวกเขาในทันทีทันใดทั้งนี้เพราะเหตุที่ท่านนบีคืออัลลอฮ์ อะลียิ วะสัลลัม อยู่พร้อมกับพวกเขา และตัวพวกเขาเองนั้นถึงแม้จะเหยียดหยามท่านนบีอย่างไร ก็ล้วนรู้อยู่แก่ใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่เลวทราม และกลัวอยู่ลึกๆ ว่าอัลลอฮ์จะลงโทษพวกเขาจริง จึงได้กล่าวอิสติฆฟารต่ออัลลอฮ์ นี่คือความหมายของประโยคที่ว่า

"และอัลลอฮฺจะไม่ลงโทษพวกเขาทั้งๆ ที่พวกเขาไม่ได้อิสติฆฟาร" การอิสติฆฟารของพวกเขาเป็นเหตุป้องกันไม่ให้อัลลอฮฺส่งการลงโทษของพระองค์ลงมา (ดู ตัฟซีร อัล-สะอูดีย์ หน้า 297)

มีรายงานจากเศาะหาบะฮฺบางท่านกล่าวว่า มนุษย์ทั้งหลายมีมูลเหตุแห่งความปลอดภัยจากการลงโทษอยู่สองประการ นั่นคือ ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลิม และการอิสติฆฟาร ท่านนบีนั้นได้จากไปแล้ว ในขณะที่อิสติฆฟารจะยังคงอยู่จนถึงวันกิยามะฮฺ (ดู ตัฟซีร อัล-ญะาะบะรี 2:381)

(3) **อิสติฆฟารเป็นสาเหตุของการบรรเทาความลำบากและเพิ่มปัจจัยยังชีพ อัลลอฮฺได้ตรัสว่า**

«وَأَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ» (هود : 3)

ความว่า **และจงอิสติฆฟารต่อพระผู้อภิบาลของพวกท่านและจงเตาบะฮฺต่อพระองค์ แล้วพระองค์จะทรงประทานความสุขสบายที่งดงามจนถึงวาระที่กำหนด และจะทรงประทานความประเสริฐให้กับผู้ที่สมควรได้รับตามนั้น**

นี่เป็นคำสั่งให้อิสติฆฟารจากบาปทั้งหลายที่ผ่านมา พร้อมกลับตัวกลับตนสู่อัลลอฮฺในอนาคตและยื่นหยัดเช่นนี้ตลอดไป ซึ่งผลบุญของการกระทำดังกล่าวคือการที่อัลลอฮฺจะทรงประทานการยังชีพที่ดีในโลกนี้จนสิ้นอายุขัย และจะทรงประทานความประเสริฐตามที่สมควรได้รับในโลกหน้า (ดู ตัฟซีร อิบน์ กะซีร์ 2:537)

คำสั่งในทำนองเดียวกันนี้ท่านนบีนูหฺ และ นบีสูด อะลัยฮิมัสสลาม ได้เคยเชิญชวนประชาชาติของท่านมาแล้ว โดยได้บอกให้พวกเขาทราบว่า การอิสติฆฟารจะเป็นเหตุให้อัลลอฮฺประทานความกว้างขวางของริสกีและปัจจัยยังชีพจากพระองค์แก่พวกเขา อัลกุรอานกล่าวถึงการเชิญชวนของนบีสองท่านนี้ว่า

«فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا، يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا، وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا» (نوح : 10-12)

ความว่า **แล้วฉัน(นบีนูหฺ)ก็กล่าวแก่พวกเขาว่า จงอิสติฆฟารต่อพระผู้อภิบาลของพวกท่านเถิด แท้จริงพระองค์ทรงเป็นผู้ที่อภัยยิ่ง แล้วพระองค์จะประทานให้มีฝนชุกมาจากฟ้า จะทรงประทานทรัพย์สมบัติและลูกหลาน จะทรงทำให้มีสวนไม้และสายน้ำมากมายแก่พวกท่าน**

«وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ» (هود: 52)

ความว่า (นบีฮูดได้กล่าวว่) โอ้ เผ่าของฉัน จงอัสติฆฟารต่อพระผู้
อภิบาลของพวกท่าน แล้วจงเตาบะฮุต่อพระองค์เถิด แล้วพระองค์จะ
ประทานให้มีฝนชุกแก่พวกท่าน และจะทำให้ความแข็งแกร่งของพวก
ท่านเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก และอย่าได้เอนหลังให้พระองค์เช่นเหล่า
อาชญากร

(4) อัสติฆฟารเป็นตัวกระตุ้นให้ลดและขจัดปัจจัยของการทำบาป การทำบาปอย่าง
เป็นประจำแม้จะเป็นบาปเล็กๆ ถือว่ามีอันตรายใหญ่หลวงยิ่ง พฤติกรรมเช่นนี้ถูกเรียกว่า "อิศรอร"
ซึ่งหมายถึงการนิ่งเงียบ (ไม่ยอมละ) จากบาปและละทิ้งการอัสติฆฟาร (ดู ตัฟซีร อัด-ฎออะบะรียะ
4:97)

การอัสติฆฟารเป็นประจำจะทำให้พฤติกรรมที่ถูกเรียกว่า อิศรอร นั้นหมดความหมาย เช่น
ที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้สอนว่า "ไม่มีการ อิศรอร พร้อม ๆ กับการ
อัสติฆฟาร แม้ว่าเขาจะทำบาปครั้งแล้วครั้งเล่าถึงวันละเจ็ดสิบครั้งก็ตาม" (บันทึกโดย อบู
ดาวูด หมายเลข 1514, อิบน์ กะษีร กล่าวว่า เป็นหะดีษหะสัน ดู ตัฟซีรของท่าน 1:499)

และนี่ก็คือคุณลักษณะแห่งผู้ตักวาอีกประการหนึ่งที่อัลลอฮุได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

«وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ
يَغْفِرُ اللَّهُ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ» (آل عمران : 135)

ความว่า และบรรดาผู้คนที่เมื่อกระทำความเลวทรามหรือก่อความอธรรม
แก่ตัวพวกเขาเองแล้ว พวกเขาจะรำลึกถึงอัลลอฮุและอัสติฆฟารต่อ
บาปต่าง ๆ ของพวกเขา และมีผู้ใดอีกเล่าที่จะอภัยโทษ
นอกเหนือไปจากอัลลอฮุ พวกเขาจะไม่ดำเนินอยู่บนบาปที่พวกเขา
กระทำทั้ง ๆ ที่พวกเขาารู้

ความหมายของโองการนี้คือ พวกเขาจะขออภัยโทษจากบาปและกลับตัวสู่อัลลอฮุทันที
และจะไม่ดำเนินอยู่บนบาปนั้นหรือนิ่งเงียบไม่ยอมปลดตัวเองออกจากมัน และหากความผิดบาป
ได้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกพวกเขาก็จะขออภัยโทษอีก (ดู ตัฟซีร อิบน์ กะษีร เล่มเดิม)

(5) อัสติฆฟารเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่อัลลอฮุจะประทานอภัย ในหะดีษกุดส์ียบทหนึ่ง
อัลลอฮุได้ตรัสว่า "โอ้ มนุษย์ผู้เป็นลูกแห่งอาดัม แท้จริงเจ้าจะไม่วอนขอและไม่หวังต่อข้า
เว้นแต่ข้าจะอภัยโทษให้เจ้าต่อบาปที่อยู่กับตัวเจ้าโดยข้าจะไม่สนใจเลย(ว่ามันจะมากมาย

แค่นั้นก็ตาม) โฉ มนุษย์ผู้เป็นลูกแห่งอาดัม หากบาปของเจ้ามากมายกายกองจนเกือบ
ล้นฟ้า แล้วเจ้าก็วอนขออภัยต่อข้า ข้าก็จะอภัยให้โดยไม่สนใจเลย(ว่ามันจะมากมายแค
ไหน) โฉ มนุษย์ผู้เป็นลูกแห่งอาดัม หากเจ้ามาหาข้าด้วยบาปที่เต็มเกือบเท่าพื้นปฐพี แล้ว
เจ้าเข้าพบข้าโดยที่ไม่มีการตั้งภาคีใดๆ กับข้า ข้าก็จะเข้าหาเจ้าด้วยการอภัยโทษที่เต็ม
เท่าพื้นแผ่นดินนี้เช่นเดียวกัน" (อัส-ติรมิซีย : 3540, อิบนู เราะฎิยอกกล่าววว่า หะดีษนี้ไม่มีปัญหา
เกี่ยวกับสายรายงาน กล่าวคือเป็นหะดีษที่ใช้ได้ ดู ญามิอุ อัล-อุลุม วัล-หิกัม 2:400)

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้กล่าวว่า "ขอสาบานด้วยอัลลอฮ์ผู้ซึ่งชีวิตข้า
อยู่ในพระหัตถ์แห่งพระองค์ หากพวกเจ้าไม่มีการพลาดพลั้งทำบาปเลย แน่แท้ อัลลอฮ์จะ
ทรงให้พวกเจ้าสูญสิ้นไป และพระองค์ก็จะทรงนำชนกลุ่มอื่นที่ทำบาปให้มาสืบทอดแทน
พวกเจ้า พวกเขาจะกล่าวอภัยโทษต่ออัลลอฮ์และพระองค์ก็จะทรงอภัยให้เขา" (มุสลิม :
2749)

เพราะอิสติฆฟารมีความสำคัญยิ่งนี้ อัลลอฮ์จึงสอนให้บรรดานบีผู้จักการอิสติฆฟาร
นับตั้งแต่ต้นปีอาดัม อะลัยฮิสสลาม จนถึงท่านนบี มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ทั้งหมด
ล้วนได้ทำแบบอย่างที่ดียิ่งในการอิสติฆฟารขออภัยโทษจากพระผู้อภิบาลของพวกเขา

ดัชนีต่อไปนี้แสดงให้เห็นตัวอย่างเกี่ยวกับการอิสติฆฟารของนบีบางท่าน ที่มีระบุใน
อัลกุรอาน :

- อิสติฆฟารของนบีอาดัม อะลัยฮิสสลาม (อัล-บะเราะเราะฮุ : 37, อัล-อะอฺรอฟ : 23)
- นบีนูหฺ อะลัยฮิสสลาม (ฮูด : 47)
- นบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลาม (อัล-บะเกาะเราะฮุ : 128, อิบรอฮีม : 41)
- นบีมูซา อะลัยฮิสสลาม (อัล-อะอฺรอฟ : 151, 155, อัล-เกาะศ็อส : 16)
- นบีดาอูด อะลัยฮิสสลาม (ศอด : 24)
- นบีสุลัยมาน อะลัยฮิสสลาม (ศอด : 35)
- นบียูนุส อะลัยฮิสสลาม (อัล-อันบิยาฮ์ : 87)

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม เองได้ทำแบบอย่างที่สมบูรณ์เกี่ยวกับอิสติฆฟาร
ท่านจะกล่าวอิสติฆฟารมากที่สุดกว่าคนอื่นๆ (อัน-นะสาอียฺ ใน อะมัด เยาม์ วัล ลัยละฮุ : 10215)
โดยจะกล่าวอิสติฆฟารไม่น้อยกว่า 70-100 ครั้งในแต่ละวัน (อัล-บุคอรี : 6307, อัน-นะสาอียฺ ใน
อะมัด เยาม์ วัล ลัยละฮุ : 10205) บางทีเศาะหาบะฮ์ได้นับจำนวนการกล่าวอิสติฆฟารในวง
สนทนาแต่ละครั้งของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้ถึงหนึ่งร้อยครั้ง (อบู ดาอูด : 1516,
อัส-ติรมิซีย : 3434, อิบนู มาญะฮุ : 3814, เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิอุ : 3486)

ข้อเท็จจริงทางหลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอิสติฆฟาร และไม่คว
อย่างยิ่งที่ผู้เป็นมุสลิมจะเฉยเมยและไม่มีอาการตอบสนองต่อความสำคัญของมัน ด้วยการนิ่งดู

ตายไม่สนต่อความผิดบาปที่ก่อตัวและพอกพูนขึ้นทุกวันๆ โดยมีพักจะนึกถึงอัลลอฮ์และกล่าวขออภัยโทษต่อพระองค์ ทั้งๆ ที่การอโศกขโมยนั้นไม่ใช่สิ่งที่ยากเย็นแสนเข็ญแต่อย่างใดเลย

อย่างน้อยสำนวนอโศกขโมยเช่น **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ "อัสตัมฟิรุลลอฮฺ วะอะตุบอิลัยฮิ"** (หมายความว่า ฉันขออภัยโทษต่ออัลลอฮ์และฉันขอกลับตัวสู่พระองค์) ควรจะเป็นสิ่งที่ติดปากของพวกเราทุกคนทุกที่ทุกเวลา และหากเป็นไปได้ควรศึกษาและท่องจำสำนวนอโศกขโมยที่มีระบุในหะดีษต่างๆ ซึ่งท่านนบีได้สอนให้เรากล่าวตามวาระต่างๆ เช่น

(1) สำนวนที่ใช้กล่าวก่อนให้สลามในละหมาด (อัล-บุคอรีฮ์ : 799)

«اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظَلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي
مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»

(2) สำนวนที่ใช้กล่าวทุกเช้า-เย็น ที่เรียกว่า **สัยยิดุล อโศกขโมย** หรือ แม่บทแห่งการกล่าวอโศกขโมยตัวเอง (อัล-บุคอรีฮ์ : 6306)

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ
وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبِئْوَاءِ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
عَلَيَّ، وَأَبِئْوَاءِ لَكَ بِذُنُوبِي، فَاعْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ»

(3) สำนวนที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม มักจะกล่าวบ่อยในวงสนทนาของท่าน (อบู ดาอูด : 1516, อัล-ติรมิซีย์ : 3434, อิบน์ มาญะฮ์ : 3814, เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิฮฺ : 3486)

«رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ»

(4) สำนวนที่ใช้กล่าวเมื่อเสร็จจากการพูดคุยหรือที่เรียกว่า **กัฟฟาเราะฮฺตุล มัจญลิส** (อัล-ติรมิซีย์ : 4333, เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิฮฺ : 6192)

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ
إِلَيْكَ»

ในคัมภีร์อัลกุรอานเองก็มีสำนวนต่างๆ ของอโศกขโมยให้เราได้เลือกปฏิบัติหรือสับเปลี่ยนสำนวนได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นไม่ให้เบื่อหน่ายกับสำนวนที่ใช้กล่าวเพียงอันเดียว (ดู สุเราะฮ์ฮุ อาล

อิมรอน : 16, 147, 193, อัล-อะฮฺรอฟ : 23, อิบรอฮีม : 41, อัล-อันบิยาต : 87, อัล-มุมีนูน : 109, 118, อัล-เกาะศ็อส : 16, อัล-หัชร์ : 10)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการกล่าวอิติฮามฟารให้ติดปากเสมอ ไม่ว่าจะด้วยสำนวนใดก็ตาม หากไม่สามารถที่จะท่องจำสำนวนที่ยาวๆ ก็เป็นการเพียงพอด้วยการกล่าวสั้นๆ ว่า **إِلَيْهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ** "อัสตัมฟิรุลลอฮฺ วะอะตุบฺอิลัยฮิ"

นี่อาจจะเป็นสิ่งที่ง่ายมากๆ อีกประการหนึ่ง แต่น้อยคนที่สามารถปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอได้ จึงควรอย่างยิ่งที่เราต้องมุ่งมั่นฝึกฝนและเอาจริงเอาจังเพื่อแบบฉบับแห่งคำสอนของพระผู้เป็นเจ้าของฉันได้กลายเป็นเสมือนเครื่องประดับติดกายเราอยู่ตลอดเวลา เพื่อการยกย่องจากอัลลอฮฺ และการอภัยโทษต่อความผิดบาปที่เกิดขึ้นกับเราทุกคนโดยยากที่จะหลีกเลี่ยงได้พ้นแม้จะพยายามสุดความสามารถแค่ไหนก็ตาม

ท่ามกลางโลกอันวุ่นวายและเต็มไปด้วยสิ่งยั่วยวนให้หลงผิดและกระทำบาปต่อพระผู้เป็นเจ้าของฉัน มนุษย์ยังมีอิติฮามฟารเป็นของขวัญจากอัลลอฮฺ ที่จะใช้เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้บาปมาปกคลุมหัวใจจนมืด ทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะยับยั้งการลงโทษจากพระองค์ผู้ทรงเกรียงไกรตามที่ได้ทรงสัญญาไว้กับเรา

ขออัลลอฮฺประทานความช่วยเหลือ อามีน